

Nr 19/1973.

Å l a n d s l a n d s k a p s s t y -
r e l s e s framställning till Ålands
landsting med förslag till landskapslag
angående ändring av landskapslagen om
grunderna för skolväsendet.

Enligt 18 § 2 mom. landskapslagen om grunderna för skolväsendet (28/70) utgör hela landskapet ett distrikt för grundskolans högstadium. Distriktet förvaltas av ett kommunalförbund, i vars kostnader kommunerna deltar sålunda, att hälften av kostnaderna i den årliga avräkningen fördelas mellan kommunerna i förhållande till envar kommuns skattören under föregående år, medan den andra hälften fördelas i förhållande till antalet i kommunen hemmahörande elever under ifrågavarande år. Denna fördelningsgrund tillämpas i fråga om såväl anläggnings- som driftskostnader.

De kommuner, i vilka Godby högstadieskolas elever är hemmahörande har från läsåret 1972-73 övergått till ordinarie grundskola med så många årskurser, att även högstadieskolan ändrats från en experimenthögstadieskola till en ordinarie högstadieskola. Övergången till det nya skolsystemet för de övriga kommunernas del planeras däremot ske från ingången av läsåret 1974-75.

Genom landskapslagen den 10 juli 1972 angående ändring av landskapslagen om grunderna för skolväsendet (38/72) har möjlighet införts för kommunalförbundet att besluta att driftskostnaderna för högstadieskola med undantag för grundanskaffningar av inventarier och undervisningsmateriel skulle fördelas endast mellan de kommuner, i vilka skolans elever har sin bonings- och hemort. Förbundsfullmäktige kan dessutom besluta om att kostnaderna för grundanskaffningar av inventarier och undervisningsmateriel under en övergångstid skall fördelas enligt en annan fördelningsgrund än vad i 18 § 3 mom. är stadgat under förutsättning att ett sådant beslut är enhälligt.

Kommunalförbundet för högstadiedistriktet planerar att så snart som möjligt inleda byggnadsarbetena på en ny skolbyggnad för Godby högstadieskola. En strikt tolkning av 18 § 2 mom. i dess nuvarande lydelse, kan emellertid leda till, att endast de kommuner, vilka har elever i Godby högstadieskola skulle svara för den hälften av kostnaderna, vilka skall fördelas i förhållande till "antalet i kommunen hemmahörande elever under ifrågavarande år". En sådan tolkning av stadgandet skulle dock strida mot lagens mening och dessutom förorsaka praktiska svårigheter, varför en förtydligande lagändring i detta avseende är påkallad.

--2--

Beträffande motsvarande fördelningsgrund i riket i fråga om byggnadskostnaderna för en för två eller flera kommuner gemensam grundskola skall enligt 170 § grundskolförordningen (FFS 443/70) tillämpas vad därom är stadgat i 25 § rikets folkskollag. Av sistnämnda paragraf framgår att i skolans kostnader deltagar kommunerna i förhållande till antalet läropliktiga barn i envar kommun som finnes i folkskoldistriktet, såvida kommunerna icke överenskommit om annan grund för fördelningen av kostnaderna. Motsvarande stadgande angående driftskostnaderna ingår i 26 § 3 mom. rikets grundskollag, vari stadgas att envar kommuns andel av driftsutgifterna vid beviljande av statsunderstöd bör vara lika stor som den del de i kommunen hemmahörande eleverna utgör av skolans hela elevantal.

En jämförelse mellan rikets och landskapets fördelningsgrunder ger vid handen, att mindre glesbygdskommuner med ett relativt sett mindre antal läropliktiga elever, får en större kostnadsandel enligt landskapets fördelningssystem än om rikets fördelningsgrunder hade tillämpats på motsvarande kostnader. Med tanke på den målsättning landstinget antagit för den framtida utvecklingspolitiken inom glesbygden har landskapsstyrelsens majoritet på grund härav ansett det motiverat att föreslå en ändrad fördelningsgrund för högstadiesförbundets anläggnings- och driftskostnader, så att dessa kostnader skulle fördelas enligt i rikets lag förutsatta fördelningsgrunder. Genom detta förfarande skulle även den förenklingen uppnås, att någon särskild omräkning icke skulle behöva ske sedan kostnaderna fördelats på de olika kommunerna i och för beräkning av landskapsbidraget.

Enligt föreliggande förslag skulle såväl anläggnings- som driftskostnaderna före avdrag av landskapsunderstöd fördelas mellan kommunerna, varefter landskapsbidraget skulle beviljas envar kommun skilt för sig. Därigenom skulle kommunalförbundets bruttokostnader komma att ingå i kommunernas bokföring.

Landskapsbidraget skulle beviljas på grund av kommunalförbundets redovisning. Enär kommunalförbundet enligt 82a § 2 mom. landskapslagen om folkskolväsendet i landskapet Åland icke skulle ha rätt att anmärka på landskapsstyrelsens fördelningsbeslut, föreslår landskapsstyrelsen att denna möjlighet införes i lagen.

Med hänvisning till det anförda får landskapsstyrelsen vördsamt förelägga Landstinget till antagande

L a n d s k a p s l a g

angående ändring av landskapslagen om grunderna för skolväsendet.

I enlighet med Ålands landstings beslut ändras 18 § 3 mom. samt

29 och 30 §§ landskapslagen den 2 juli 1970 om grunderna för skolväsendet (28/70) såsom följer:

18 §.

Kommunerna deltagar i kommunalförbundets årliga anläggningskostnader så, att kostnaderna fördelas mellan kommunerna i förhållande till antalet läropliktiga barn i envar kommun under ifrågavarande år. I driftskostnaderna deltagar kommunerna sålunda, att kostnaderna fördelas mellan kommunerna i förhållande till antalet i envar kommun hemmahörande elever, som besöker kommunalförbundets högstadieskolor under ifrågavarande år.

29 §.

För anskaffning av grundskolbyggnader och för grundförbättringar beviljar landskapsstyrelsen kommun bidrag och amorteringslån samt extra bidrag i enlighet med i riket gällande grunder för statsunderstöd för motsvarande ändamål med beaktande av landskapets avskilda läge och särförhållanden samt rådande prisläge och befolkningens särskilda levnadsbetingelser.

Med beaktande av i 1 mom. nämnda grunder erhåller kommun landskapsbidrag för grundskolans driftskostnader.

30 §.

För kommunernas enligt 18 § 3 mom. fördelade kostnader för högstadiedistriktet beviljar landskapsstyrelsen envar kommun landskapsbidrag, amorteringslån eller extra bidrag med tillämpning av i 29 § stadgade grunder.

Anser kommunalförbundet för högstadiedistriktet eller medlemskommun, att landskapsstyrelsens beslut rörande beviljande av i 1 mom. nämnda understöd är felaktigt, har såväl kommunalförbundet som den kommun som emottagit understödet rätt att inom ett år efter erhållen kännedom om sagda beslut till landskapsstyrelsen framställa skriftligt yrkande på rättelse av beslutet.

Denna lag tillämpas första gången på kommunalförbundets kostnader för år 1972.

Mariehamn, den 20 mars 1973.

På landskapsstyrelsens vägnar:

Lantråd

Alarik Häggblom

Lagberedningschef

Sune Carlsson.